

SVETOVÝ DEŇ VODY

22. marec 2023

Svetový deň vody je každoročne využívaný na zvyšovanie povedomia a informovanie verejnosti o vode a tiež na mobilizáciu pre riešenie aktuálnych závažných problémov, ktoré priamo súvisia s vodou. Svetový deň vody vyhlásilo Valné zhromaždenie OSN na svojom 47. zasadnutí v decembri 1992 v Rio de Janeiro. Jeho cieľom je upriamiť pozornosť svetovej verejnosti na vodu, ktorá je pre život na Zemi nenahraditeľná a ovplyvňuje všetky jeho sféry. Zameriava sa najmä na zdôraznenie dôležitosti zabezpečenia dostatku zdravotne bezpečnej pitnej vody pre každého obyvateľa na Zemi a racionálne hospodárenie s jej zdrojmi.

Členské štáty OSN boli vyzvané, aby v tento deň vyvíjali aktivity, organizovali semináre, prednášky, výstavy, diskusné fóra a publikovali informačné materiály s problematikou zachovania a rozvoja vodných zdrojov. Od roku 1993 si Svetový deň vody pripomíname aj u nás vždy s novou aktuálnou témou o problematike vody.

Týmto spôsobom je možné každoročne sa zaoberať problémami týkajúcimi sa zásobovania pitnou vodou, zvýšiť povedomie verejnosti o dôležitosti zachovania a ochrany zdrojov vody a pitnej vody, zvýšiť účasť a spoluprácu vlád, medzinárodných agentúr, mimovládnych organizácií a súkromného sektora na mobilizácii pre riešenie aktuálnych a závažných problémov, ktoré priamo súvisia s vodou.

Témou tohtoročného Svetového dňa vody je

Urýchlená zmena v kontexte vyriešenia krízy nedostatku vody a osvetu v oblasti hygieny

Uvedená téma sa snaží poukázať na rôzne témy ako napr. aj na osobné záväzky, ktoré môžu pomôcť k riešeniu vodnej a sanitačnej krízy a navrhuje tieto opatrenia:

Šetrenie vodou: Pri umývaní zubov, umývaní riadu a príprave jedla nenechajte vodu zbytočne tiecť. Sprchujte sa kratšie.

Prelomte tabu: Rozprávajte sa o tom, ako nedostatok vody, prístupu k toalete a hygieny znižuje kvalitu života počas menštruácie.

Bezpečné splachovanie: Vymeňte staré vodovodné a kanalizačné potrubia, vyprázdňte plné žumpy a nahláste nezákonné nakladanie s kalom alebo likvidáciu žumpy.

Prestaňte so znečisťovaním: Nevylievajte potravinové oleje ani iný odpad, lieky či iné chemikálie do umývadla alebo kanalizácie.

Ochraňujte prírodu: Zasadte strom alebo vytvorte dažďovú záhradu. Použite prírodné riešenia na zníženie rizika záplav a akumulácie vody.

Stravujte sa lokálne: Nakupujte miestne sezónne potraviny a hľadajte produkty vyrobené s menším množstvom vody.

Zaujímajte sa: Zistite, odkiaľ je vaša voda a ako sa s ňou hospodári. Navštívte čistiareň odpadových vôd, aby ste videli, ako sa nakladá s odpadovou vodou. Napíšte Vaším zvoleným zástupcom o vyčlenenie rozpočtu na správne hospodárenie s vodou.

Upratujte: Zúčastnite sa čistenia miestnych riek, potokov, jazier či mokradí vo Vašom okolí.

Do kampane sa môžete zapojiť aj priamo na:

www.unwater.org/bethechange/www.unwater.orgwww.worldwaterday.org

Úrad verejného zdravotníctva tohto roku pripravil pre verejnosť online dotazník „Mám rád vodu“, v ktorom sa zisťuje záujem verejnosti na kvalitu pitnej vody z verejných vodovodov a individuálnych vodných zdrojov. Záujemcom bude dotazník v RÚVZ k dispozícii, zároveň je uverejnený aj na webovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR (www.uvzsr.sk).

Cieľom Svetového dňa vody je každoročne upozorňovať na stav vôd vo svete a aktuálne upozorniť aj na udržateľné riadenie zdrojov pitnej vody a zvýraznenie významu vody pre ľudstvo.

Svetový deň vody je vhodnou príležitosťou na informovanie a osvetu verejnosti v tejto oblasti.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši ponúka

dňa 22.03.2023 v čase od 08.00 do 10.00 hod. možnosť vyšetrenia vody z individuálnych vodných zdrojov v ukazovateľoch dusičňany a dusitany

a

**dňa 22.3.2023 v čase od 09.00 do 14.00 hod. konzultačné služby
(2. poschodie č. dv. 31, 32)**

Občania majú možnosť v tento deň využiť skúsenosti odborných pracovníkov úradu, zamerané na otázky týkajúce sa kvality pitnej vody v okresoch Lipt. Mikuláš a Ružomberok, ukazovateľov kvality pitnej vody, zdravotného významu pitnej vody, rozsahu, početnosti a kritériách kontroly kvality pitnej vody, problematiky individuálneho a hromadného zásobovania pitnou vodou, ochrany zdrojov pitnej vody.

Doručené vzorky pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov budú vyšetrené bezplatne v **Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline, ktorý môže vyšetriť maximálne 20 vzoriek.**

Ako postupovať v prípade záujmu o bezplatné orientačné vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych zdrojov pitnej vody (studní) v ukazovateli – dusičnany a dusitaný:

1. Vzorku vody na vyšetrenie prineste do budovy RÚVZ čo najskôr po odbere.
2. Vzorka vody musí byť odobratá do čistej polyetylénovej (PET) fľaše od neochutenej minerálnej (stolovej) vody, v ktorej nebolo nič skladované, pretože by mohli byť výsledky skreslené, v množstve minimálne 0,2 litra.
3. Pred naplnením fľaše vzorkou vody je potrebné vodu dostatočne odpustiť (cca 2-3 min, prípadne dlhšie, ak voda nebola dlhšiu dobu používaná), aby sa prepláchl vodovodné potrubie a odčerpala stojatá voda.
4. Následne je potrebné dostatočne prepláchnuť fľašu odoberanou vodou.
5. Po prepláchnutí naplniť fľašu vzorkou vody a uzavrieť uzáverom.
6. Fľašu označiť štítkom s údajmi s menom, adresou, príp. č. telefónu a údajmi o odbernom mieste (typ zdroja – kopaná, vrtaná alebo vrážaná studňa a pod.; adresa, na ktorej sa zdroj nachádza).

Vyšetrovať sa budú vody len zo studní, nie z verejných vodovodov, ktorých kvalita vody je dlhodobo sledovaná.

Zároveň záujemcov upozorňujeme, že toto vyšetrenie nie je dostatočné na overenie, či je voda zdravotne bezpečná a vhodná na ľudskú spotrebu. Informuje len orientačne o tom, či voda nie je znečistená napr. dusíkatými hnojivami a inými látkami s obsahom dusičnanov a dusitanov.

Záujemcom o problematiku zásobovania pitnou vodou z vlastných vodných zdrojov budú poskytnuté informačná brožúrky **Zdravá pitná voda z vlastnej studne a **Význam obsahu stopových látok v pitnej vode pre zdravie človeka**, ktoré vydal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava.**

Zdroje: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ so sídlom v Žiline. Ak máte záujem o ďalšie informácie o Svetovom dni vody, odporúčame využiť voľne dostupné a využiteľné materiály na <http://www.worldwaterday.org/>.

MUDr. Ivan Hudák, ved. oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia